

Profiel van de wijk Knokke-dorp
Knokke-Heist
2018

Inhoud

1. Situering	3
2. Kenmerken van de inwoners van Knokke-Dorp	4
2.1. Aantal inwoners en evolutie	4
2.2. Bevolking naar leeftijd	4
2.2.1. Leeftijdsklassen	4
2.2.2. Focus op minderjarigen	5
2.2.3. Coëfficiënten	5
2.3. Bevolking naar nationaliteit	6
2.3.1. Huidige nationaliteit	6
2.3.2. Nationaliteit bij geboorte	7
2.4. Aantal gezinnen en evolutie	8
2.5. Kenmerken van de huishoudens	9
2.6. Migraties	9
2.6.1. Vorige woonplaats	9
2.6.2. Volgende woonplaats	10
3. Het uitzicht van de wijk	11
3.1. Woningtypologie	11
3.2. Tweede verblijven	13
3.3. Sociale huisvesting	15
3.4. Bedrijvigheid - Locatus	16
4. Kwetsbaarheid in beeld	18
4.1. Kwetsbaar omwille van een beperkt inkomen	19
4.1.1. Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering	19
4.1.2. Vervangingsinkomen 65+ (GIB/IGO)	20
4.2. Kwetsbaar op basis van de gezinssamenstelling	20
4.2.1. Alleenstaanden	20
4.2.2. Eenoudergezinnen (kinderen onder 20 jaar)	21
4.2.3. Gescheiden 60+	21
4.3. Kwetsbaar op basis van een slechte gezondheid	21
4.4. Kwetsbaar omwille van werkloosheid	22
4.5. Een nieuwe generatie met zorgen	23
4.5.1. Geboorten in kansarme gezinnen	23
4.5.2. Schooltoelage	24
5. Samenvattend	25

2. Kenmerken van de inwoners van Knokke-Dorp

(Bron: Rijksregister, 01/01/2017)

2.1. Aantal inwoners en evolutie

In deze eerste tabel wordt de totale bevolking bekeken, zowel in 2008 als in 2017.

	2008	2017	Groei-index (2008=100)	Bevolkingsdichtheid (inw/km ²)
Knokke-dorp	2 530	2 583	102,1	11 034
Knokke-Heist	34 036	33 236	97,6	589
West-Vlaanderen	1 154 727	1 189 170	103,0	378
Vlaanderen	6 190 780	6 529 404	105,5	483

Het totale bevolkingscijfer in Knokke-dorp is gedurende de laatste 10 jaar toegenomen met 2,1%: Knokke-dorp heeft een groei-index van 102,1 wanneer we 2017 vergelijken met 2008. De gemeente Knokke-Heist kent daarentegen een afname van het aantal inwoners met 2,4%. In de provincie en het Vlaams Gewest nam de bevolking toe met respectievelijk 3% en 5,5%.

De laatste kolom toont de bevolkingsdichtheid: die bedraagt in de wijk Knokke-dorp 11034 inwoners/km². Knokke-dorp is tenslotte maar 0,23 km² groot. Dit ligt een heel stuk hoger dan in Knokke-Heist, de provincie en Vlaanderen.

2.2. Bevolking naar leeftijd

2.2.1. Leeftijdsklassen

De eerste tabel geeft de aantallen weer, de tabel eronder de percentages. De cijfers hebben betrekking op 01/01/2017.

#	0-17 jaar	18-34 jaar	35-59 jaar	60-79 jaar	80+	Totale bevolking
Knokke-dorp	199	326	763	982	313	2 583
Knokke-Heist	3 749	4 801	10 362	10 992	3 332	33 236
West-Vlaanderen	213 636	231 533	396 030	264 735	83 236	1 189 170
Vlaanderen	1 268 848	1 326 359	2 237 512	1 307 270	389 415	6 529 404

%	0-17 jaar	18-34 jaar	35-59 jaar	60-79 jaar	80+
Knokke-dorp	7,7	12,6	29,5	38,0	12,1
Knokke-Heist	11,3	14,4	31,2	33,1	10,0
West-Vlaanderen	18,0	19,5	33,3	22,3	7,0
Vlaanderen	19,4	20,3	34,3	20,0	6,0

De wijk Knokke-dorp is gekenmerkt door een oudere bevolkingssamenstelling: er zijn verhoudingsgewijs minder kinderen, jongeren en mensen op beroepsactieve leeftijd, en er zijn verhoudingsgewijs meer ouderen (60+).

2.2.2. Focus op minderjarigen

In onderstaande tabel bekijken we de groep van minderjarigen nog eens van dichterbij. De tabel geeft de absolute aantallen en de percentages ten opzichte van de totale bevolking weer (01/01/2017).

#	#			%		
	0-2 jaar	3-11 jaar	12-17 jaar	0-2 jaar	3-11 jaar	12-17 jaar
Knokke-dorp	28	102	69	1,1	3,9	2,7
Knokke-Heist	503	1 816	1 430	1,5	5,5	4,3
West-Vlaanderen	33 707	109 332	70 597	2,8	9,2	5,9
Vlaanderen	202 867	655 334	410 647	3,1	10,0	6,3

Voor de drie leeftijdsgroepen scoort Knokke-dorp beduidend lager dan de andere gebieden.

2.2.3. Coëfficiënten

In deze tabel worden bevolkingsgroepen afgezet tegenover elkaar om een beeld te krijgen van de verhoudingen tussen de leeftijdsgroepen.

2017	Groene druk	Grijze druk	Verouderingsgraad	Interne vergrijzing	Familiale zorgindex
Knokke-dorp	22,3	123,0	551,1	24,2	80,1
Knokke-Heist	30,1	98,5	327,6	23,3	63,1
West-Vlaanderen	39,7	57,8	145,5	23,9	47,8
Vlaanderen	41,3	49,6	120,2	23,0	41,0

Bij **de groene druk** bekijken we de verhouding tussen de min 20-jarigen en de 20-59-jarigen. In Vlaanderen wonen er 41,3 0-20-jarigen per 100 20-59-jarigen. In de provincie en de gemeente Knokke-Heist is dit iets minder (respectievelijk 39,7 en 30,1). Voor de wijk Knokke-dorp bekomen we een veel lagere waarde, aangezien deze wijk weinig kinderen huisvest: 22,3 0-20-jarigen per 100 20-59-jarigen.

De grijze druk geeft de verhouding weer tussen de 60-plussers en de 20-59-jarigen. Hier zien we de omgekeerde situatie. We zien een groot verschil tussen enerzijds Vlaanderen en de provincie, en anderzijds Knokke-Heist. In Vlaanderen wonen bijna 50 60-plussers per 100 20-59-jarigen. In de provincie is dit iets meer, namelijk bijna 58%. Wat betreft Knokke-Heist zien we dat er bijna evenveel ouderen als actieven (20-59-jarigen) wonen (grijze druk is 98,5%). In de wijk Knokke-dorp ligt de grijze druk nog een stuk hoger: er wonen maar liefst 123 ouderen per 100 20-59 jarigen.

Bij de **verouderingsgraad** zetten we de ouderen af ten opzichte van de kinderen tot 20 jaar. Opnieuw komen de grote verschillen tussen Knokke-Heist en provincie/Vlaanderen naar voor. De cijfers voor Knokke-Heist zijn indrukwekkend: per 100 kinderen wonen er in de gemeente bijna 328 ouderen. In de wijk Knokke-dorp wonen er per 100 kinderen 551 ouderen.

Bij de **interne vergrijzing** gaan we kijken hoe groot de groep van hoogbejaarden is in de totale groep van ouderen. Hier sluiten de percentages bij elkaar aan: ongeveer 23 à 24% van de ouderen is hoogbejaard (80+).

De **familiale zorgindex** kan een maat van zorgbehoevendheid zijn: er wordt gekeken hoeveel potentieel zorgverlenende 50-59-jarigen er zijn voor de potentieel zorgbehoevende 80-plussers. Het provinciaal en Vlaams gemiddelde liggen dicht bij elkaar: 41 à 47,8%. In Knokke-Heist geldt dat per 100 50-59-jarigen er 63 80-plussers zijn. Voor de wijk Knokke-dorp ligt dit opnieuw nog een stuk hoger: 80 hoogbejaarden per 100 50-59-jarigen.

2.3. Bevolking naar nationaliteit

2.3.1. Huidige nationaliteit

In dit luik bekijken we de inwoners met een huidige niet-Belgische nationaliteit. De cijfers hebben betrekking op 01/01/2017.

	Belg		Niet-Belg		Totaal
	#	%	#	%	
Knokke-dorp	2 319	89,8	264	10,2	2 583
Knokke-Heist	30 792	92,6	2 444	7,4	33 236
West-Vlaanderen	1 130 270	95,0	58 900	5,0	1 189 170
Vlaanderen	5 965 895	91,4	563 509	8,6	6 529 404

10,2% van de bevolking in Knokke-dorp heeft niet de Belgische nationaliteit. Dit is hoger dan het gemiddelde in Knokke-Heist (7,4%), in West-Vlaanderen (5%) en in Vlaanderen (8,6%).

De bevolkingssamenstelling van de wijk Knokke-dorp op vlak van nationaliteiten is zeer divers. Op 01/01/2017 wonen er 38 verschillende nationaliteiten in de wijk.

Onderstaande tabel toont de nationaliteiten, opgedeeld in landengroepen¹. Percentages zijn berekend ten opzichte van de totale groep van inwoners met een niet-Belgische huidige nationaliteit.

¹ Maghreb: Algerije, Libië, Marokko, Mauretanië en Tunesie

Rijke OESO-landen: Australië, Canada, Chili, Fiji, IJsland, Israel, Japan, Korea, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, VS, Zwitserland

Nationaliteitsgroep	Knokke-dorp	Knokke-Heist
Noord- en West-Europa	24,6%	32,2%
Oost-Europa EU	31,8%	27,9%
Zuid-Europa	18,2%	11,3%
ex-Oostblok	1,9%	2,9%
andere landen van Afrika	2,3%	4,0%
andere landen van Azië	14,4%	14,0%
andere landen van Zuid- en Centraal-Amerika	1,9%	0,7%
Maghreb	3,4%	4,5%
Turkije	0,0%	0,0%
rijke OESO-landen	0,8%	1,3%
Onbekend	0,8%	1,1%

De grootste nationaliteitsgroepen (naast Belgen) in de wijk Knokke-dorp zijn Oost-Europa EU (vooral Roemenen en Polen), Noord- en West-Europeanen (vooral Nederlanders, Fransen en Britten) en Zuid-Europeanen (vooral Italianen en Portugezen).

2.3.2. Nationaliteit bij geboorte

De nationaliteiten op zich tonen niet het volledige beeld van de diversiteit. Een aantal mensen verandert in de loop van hun leven van nationaliteit. Zeker niet EU-burgers hebben er alle belang bij om een EU-nationaliteit te krijgen. Vandaar dat we hier ook enkele cijfers over nationaliteiten bij geboorte brengen.

	Belg		Niet-Belg		Totaal
	#	%	#	%	
Knokke-dorp	2 215	85,8	368	14,2	2 583
Knokke-Heist	29 721	89,4	3 515	10,6	33 236
West-Vlaanderen	1 093 439	91,9	95 731	8,1	1 189 170
Vlaanderen	5 545 728	84,9	983 676	15,1	6 529 404

14,2% van de bevolking van de wijk Knokke-dorp heeft niet de Belgische nationaliteit bij geboorte. Dit is een hoger aandeel dan het gemeentelijk en provinciaal gemiddelde (respectievelijk 10,6% en 8,1%), maar een lager aandeel dan het Vlaams gemiddelde (15,1%).

Nationaliteitsgroep	Knokke-dorp	Knokke-Heist
Noord- en West-Europa	22,6%	31,2%
Oost-Europa EU	24,5%	22,2%
Zuid-Europa	14,9%	9,1%
ex-Oostblok	5,7%	4,5%
andere landen van Afrika	2,2%	3,8%
andere landen van Azië	16,0%	16,0%
andere landen van Zuid- en Centraal-Amerika	2,2%	1,4%
Maghreb	9,8%	8,7%
Turkije	0,3%	0,2%
rijke OESO-landen	0,8%	1,6%
Onbekend	1,1%	1,3%

De grootste nationaliteitsgroepen zijn bij nationaliteit bij geboorte min of meer dezelfde als bij huidige nationaliteit. Op 1 staat Noord- en West-Europa (vooral Nederlanders, Fransen en Britten); daarna volgt Oost-Europa EU (vooral Polen en Roemenen) en op plaats 3 staat andere landen van Azië (vooral Chinezen, Nepalezen en mensen van Pakistan).

Van de 368 personen in de wijk Knokke-dorp die als nationaliteit bij geboorte niet-Belg waren, zijn er 107 personen Belg geworden. Dat is 29% van de mensen met een vreemde nationaliteit bij geboorte.

Voor gans Knokke-Heist ligt het aandeel hoger: van de 3 515 personen die bij de geboorte niet de Belgische nationaliteit hadden, zijn er 1 083 Belg geworden. Dat is 31% van de doelgroep.

2.4. Aantal gezinnen en evolutie

De tabel omtrent huishoudens toont het totale aantal in 2008 en in 2017, alsook de groei-index. We zien dat het aantal huishoudens de voorbije 10 jaar in de wijk Knokke-dorp is toegenomen met 5,2%. Dat is een grotere toename dan in de gemeente Knokke-Heist (+1,8%), maar een kleinere toename dan algemeen in de provincie (+6,7%) en Vlaanderen (+7,2%). De groei-index van het inwonersaantal (+2,1%) is kleiner dan die van het aantal huishoudens (+5,2%). Hieruit kunnen we concluderen dat er sprake is van gezinsverdunding: er zijn steeds meer kleinere gezinnen.

	2008	2017	Groei-index (2008=100)
Knokke-dorp	1 450	1 526	105,2
Knokke-Heist	16 460	16 764	101,8
West-Vlaanderen	488 803	521 650	106,7
Vlaanderen	2 577 644	2 763 297	107,2

2.5. Kenmerken van de huishoudens

	Alleenstaanden		Gezinnen zonder kinderen < 20 jaar		Gezinnen met kinderen < 20 jaar		Totaal
	#	%	#	%	#	%	
Knokke-dorp	784	51,4	587	38,5	155	10,2	1 526
Knokke-Heist	6 736	40,2	7 334	43,7	2 694	16,1	16 764
West-Vlaanderen	168 802	32,4	218 438	41,9	134 410	25,8	521 650

Iets meer dan de helft van de huishoudens (51,4%) in de wijk Knokke-dorp bestaat uit een alleenstaande. Dit aandeel ligt veel hoger dan het gemeentelijk (40,2%) en provinciaal (32,4%) gemiddelde. Bijgevolg scoort Knokke-dorp lager voor de meerpersoonshuishoudens. 38,5% van de huishoudens zijn meerpersoonshuishoudens zonder kinderen jonger dan 20 jaar; 10,2% van de huishoudens is een gezin met kinderen onder de 20 jaar. Knokke-dorp huisvest met andere woorden weinig gezinnen met kinderen.

2.6. Migraties

2.6.1. Vorige woonplaats

Hier bekijken we of de inwoners op 01/01/2017 op dezelfde of op een ander adres wonen dan op 01/01/2016. Het uitgangspunt hier is bevolking van Knokke-dorp op 01/01/2017.

	Andere woonplaats		Zelfde woonplaats		Totaal
	#	%	#	%	
Knokke-dorp	325	12,6	2 258	87,4	2 583
Knokke-Heist	3 429	10,3	29 807	89,7	33 236
West-Vlaanderen	103 164	8,7	1 086 006	91,3	1 189 170

12,6% van de bevolking in de wijk Knokke-dorp heeft op 01/01/2017 een ander adres dan een jaar eerder. De verhuismobiliteit in de wijk is hoger dan in Knokke-Heist (10,3%) en in West-Vlaanderen (8,7%).

325 mensen die op 01/01/2017 in Knokke-Dorp wonen, woonden een jaar eerder op een ander adres. 44% van de verhuizen (143 mensen) speelt zich af binnen de gemeente Knokke-Heist.

8,3% van de verhuizen (27 mensen) speelt zich af binnen de wijk Knokke-dorp.

24,2% van de verhuizers van buiten Knokke-Heist (44 mensen) is afkomstig uit een andere West-Vlaamse gemeente.

18,7% van de verhuizers van buiten Knokke-Heist (34 mensen) komt vanuit het buitenland. De grootste groep (28 personen) kenden in de loop van 2016 een eerste inschrijving in het Belgisch bevolkingsregister (= nieuwkomers).

2.6.2. Volgende woonplaats

Wanneer we de inwoners van Knokke-dorp op 01/01/2016 bekijken, kunnen we ook nagaan waar ze een jaar later (01/01/2017) wonen.

	Andere woonplaats		Zelfde woonplaats		Overleden		Totaal
	#	%	#	%	#	%	
Knokke-dorp	301	11,6	2 240	86,6	46	1,8	2 587
Knokke-Heist	3 297	9,9	29 594	88,8	437	1,3	33 328
West-Vlaanderen	98 477	8,3	1 074 250	90,6	12 360	1,0	1 185 087

13,4% van de mensen die op 01/01/2016 in Knokke-dorp woonden, wonen een jaar later niet meer op datzelfde adres: 11,6% is verhuisd, 1,8% is overleden.

Van de 301 mensen die in de loop van 2016 van adres veranderd zijn, zijn er 34 mensen (= 11,3%) die binnen de wijk Knokke-dorp verhuisd zijn. Daarnaast verhuizen 131 mensen binnen Knokke-Heist (= 43,5%).

Van de inwoners van Knokke-dorp op 01/01/2016 die in de loop van 2016 verhuisden, is 17,6% verhuisd naar een andere West-Vlaamse gemeente en 2,7% naar het buitenland.

3. Het uitzicht van de wijk

Het volgende hoofdstuk bespreekt het uitzicht van de wijk. Naast tabellen wordt dit hoofdstuk ook gestoffeerd met kaartmateriaal.

3.1. Woningtypologie

De informatie over het woningaanbod is afkomstig uit het kadaster. De databank laat ons toe om informatie te geven over woongelegenheden en het type woongelegenheden. Door een combinatie met het rijksregister, kunnen we ook nagaan welk aandeel van de woningen gebruikt worden voor de permanente woningmarkt en welk aandeel een andere invulling krijgt (bv tweede verblijf).

Aan de hand van de kadastrale gegevens kan met andere woorden een raming gemaakt worden van het aantal woongelegenheden. De omschrijving van het aantal woongelegenheden volgens het kadaster is echter ruimer dan het aantal bewoonde particuliere woningen. Een deel van de woningen op de huisvestingsmarkt is namelijk noodzakelijke frictieleeftand. Dit zijn de woningen die nodig zijn om de verhuisbewegingen op de huisvestingsmarkt op te vangen. De frictieleeftand wordt geraamd op 3%. Daarnaast zijn er ook nog de tweede verblijven die kunnen zorgen voor een overschot aan woningen. De invloed van het aantal tweede verblijven voor de telling van het aantal woongelegenheden is in West-Vlaanderen voornamelijk vast te stellen in de kustgemeentes. En ook krotwoningen worden in rekening gebracht voor de berekening van de kadastrale inkomens en ook deze woningen zijn in principe niet bewoond. Voor Knokke-Heist komen we aan de hand van deze kadastrale gegevens aan 39 016 woongelegenheden in 2017.

Daarnaast kunnen we ook kijken naar het aantal huidig bewoonde woongelegenheden; dat zijn de woningen waar er effectief gewoond wordt op de teldatum. Voor Knokke-Heist komen we aan 16 640 bewoonde woongelegenheden op 01/01/2017. In de tabel hieronder worden ook de cijfers voor de wijk Knokke-dorp gegeven.

	Aantal woongele- heden	Huidig bewoonde woongelegenheden		Tweede verblijven	
		#	%	#	%
Knokke-dorp	2 498	1 515	60,6	705	28,2
Knokke-Heist	39 016	16 640	42,6	19 617	50,3
West-Vlaanderen	669 579	511 658	76,4	94 706	14,1

Bron: Rijksregister en Kadaster op 01/01/2017, verwerking provincie West-Vlaanderen; belasting op tweede verblijven 2016, provincie West-Vlaanderen.

Gemiddeld genomen is drie kwart van de woongelegenheden in West-Vlaanderen bestemd voor permanente bewoning. In de wijk Knokke-dorp ligt dit aandeel lager: 60,6% van de woongelegenheden wordt ingenomen door permanente bewoners. Voor gans Knokke-Heist ligt dit aandeel nog veel lager, namelijk 42,6%.

Wat betreft de tweede verblijven, zien we dat de helft van de woongelegenheden in Knokke-Heist geregistreerd staat als tweede verblijf. In de wijk Knokke-dorp gaat dit over 28,2%.

Het uitzicht van een wijk/gemeente wordt mede gemaakt door de aanwezige woningtypologie.

2017	Aantal woongelegen- heden	Appartementen		Individuele woningen	
		#	%	#	%
Knokke-dorp	2 498	2 247	90,0	223	8,9
Knokke-Heist	39 016	28 696	73,5	10 161	26,0
West-Vlaanderen	669 579	200 592	30,0	465 887	69,6

Bron: Kadaster op 01/01/2017, verwerking provincie West-Vlaanderen.

Van alle woongelegenheden (ongeacht of ze nu voor permanente bewoning worden gebruikt of niet) in Knokke-dorp is 90% appartementsbouw. Daarmee scoort Knokke-dorp het driedubbele van het West-Vlaamse cijfer.

In onderstaande tabel wordt de woningtypologie van de woonentiteiten die voor permanente bewoning worden gebruikt (waar dus mensen gedomicilieerd zijn) van naderbij bekeken. Een deel van de huisvesting speelt zich ook af in zaken die in het kadaster niet als 'woning' benoemd wordt. Voor de volledigheid worden deze mee opgenomen in onderstaande tabel.

2017 #	Geen woon- gelegenheid	Woongelegenheid			Totaal aantal huidig bewoonde woonentiteiten
		Appartement	Collectieve woning	Individuele woning	
Knokke-dorp	13	1330	23	162	1 528
Knokke-Heist	180	8 940	136	7 564	16 820
West-Vlaanderen	6 790	98 808	1 927	410 923	518 454

Bron: Rijksregister en Kadaster op 01/01/2017, verwerking provincie West-Vlaanderen.

2017 %	Geen woongelegenheid	Woongelegenheid		
		Appartement	Collectieve woning	Individuele woning
Knokke-dorp	0,9	87,0	1,5	10,6
Knokke-Heist	1,1	53,2	0,8	45,0
West-Vlaanderen	1,3	19,1	0,4	79,3

De bewoonde woonentiteiten in een 'niet als woongelegenheid benoemde' entiteit bedraagt min of meer 1%.

In de wijk Knokke-dorp woont 87% van de huishoudens in een appartement. In West-Vlaanderen bedraagt dit aandeel 19,1%.

Tot slot wordt nog nader ingezoomd op het eigenaarschap.

	Eigenaar	Huurder
Knokke-dorp	45,3	54,7
Knokke-Heist	61,1	38,9
West-Vlaanderen	70,0	30,0

Bron: Rijksregister en Kadaster op 01/01/2017, verwerking provincie West-Vlaanderen.

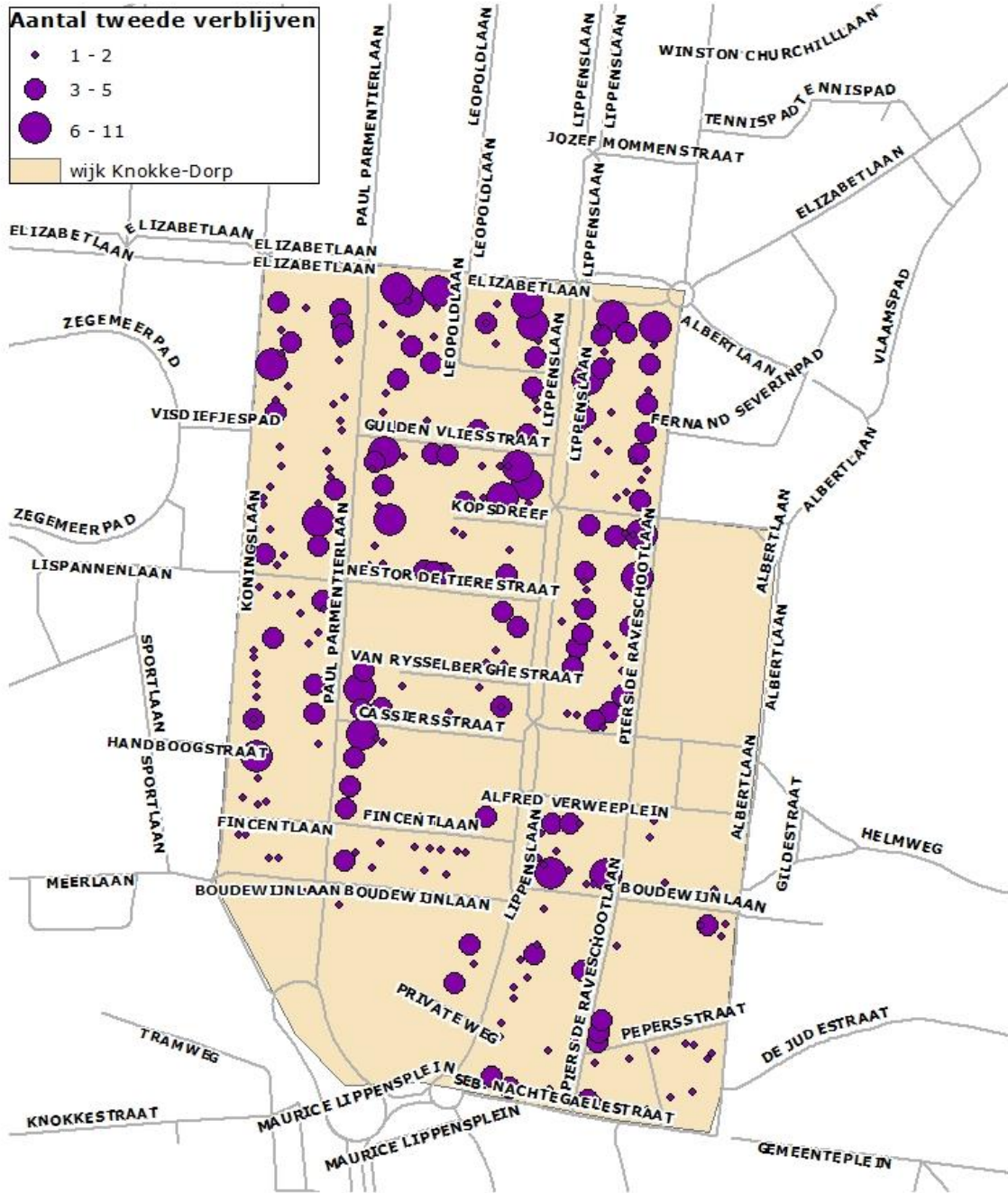
In Knokke-dorp is de meerderheid van de huishoudens huurder, namelijk 54,7%. In Knokke-Heist en de provincie ligt het aandeel huurders een stuk lager, respectievelijk 38,9% en 30%.

3.2. Tweede verblijven

Hierboven zagen we reeds dat slechts 60,6% van de woongelegenheden in Knokke-dorp een bestemming 'permanente huisvesting' hebben.

Dit betekent dat het aanwezige patrimonium ook voor andere doeleinden gebruikt wordt. Een van die doeleinden is het gebruik als tweede verblijf. De spreiding van de tweede verblijven in de wijk Knokke-dorp wordt op basis van de belastinginformatie van de tweede verblijven op onderstaande kaart getoond.

Knokke-Heist telde in 2016 in totaal 19 617 tweede verblijven. 705 (=3,6%) daarvan zijn gelegen in Knokke-dorp.



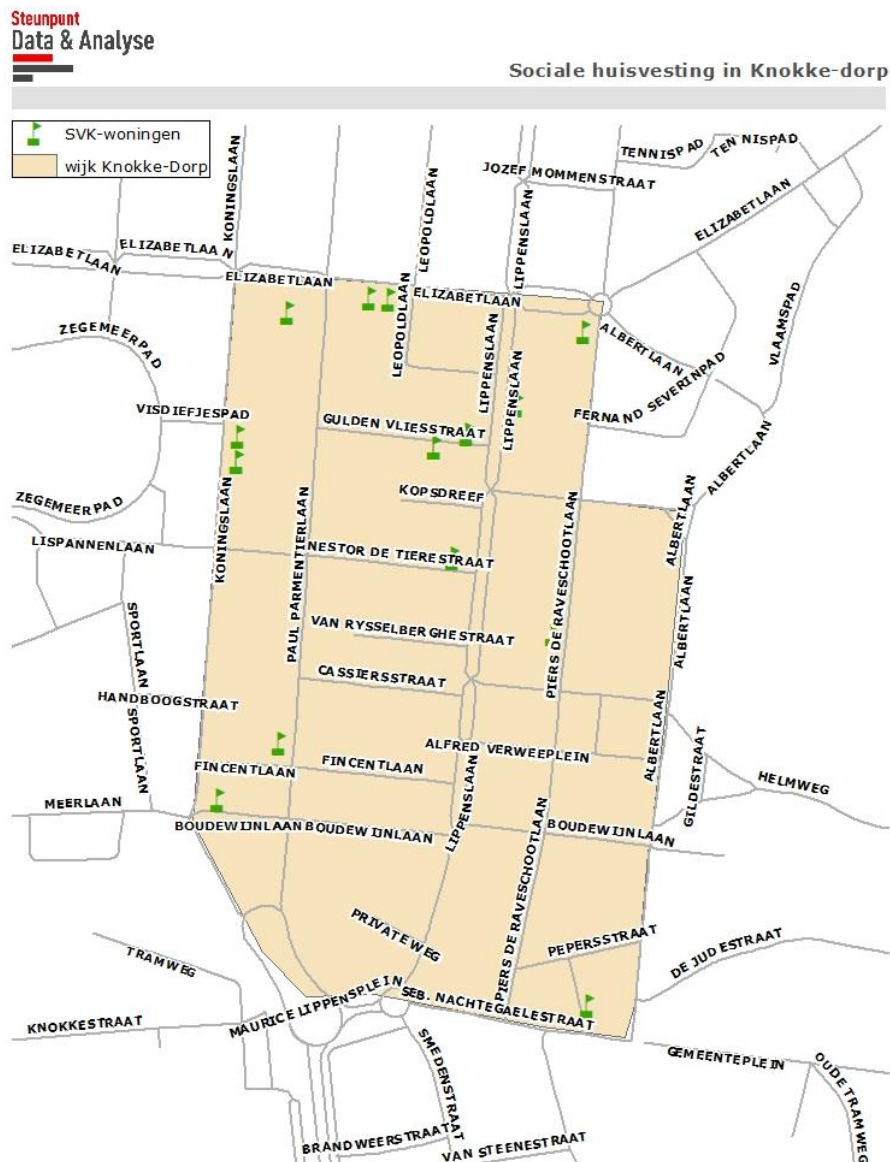
Bron: Belasting op tweede verblijven 2016, provincie West-Vlaanderen

3.3. Sociale huisvesting

	Huishoudens	Sociale huisvesting			% sociale huisvesting
		SHM	SVK	Totaal	
Knokke-dorp	1 526	0	17	17	1,1
Knokke-Heist	16 764	302	189	491	2,9
West-Vlaanderen	521 650	30 526	3 114	33 640	6,4

Bron: VMSW, 01/01/2018

Knokke-dorp telt slechts 17 SVK-woningen en geen huurwoningen van de sociale huisvestingsmaatschappijen. Hiermee woont 1,1% van de huishoudens in een sociale huurwoning.



3.4. Bedrijvigheid - Locatus²

In de wijk Knokke-dorp is er veel commerciële dienstverlening. Deze dienstverlening is gekend via Locatus.

Onderstaande tabel toont de indeling in productgroepen (toestand 19/06/2018).

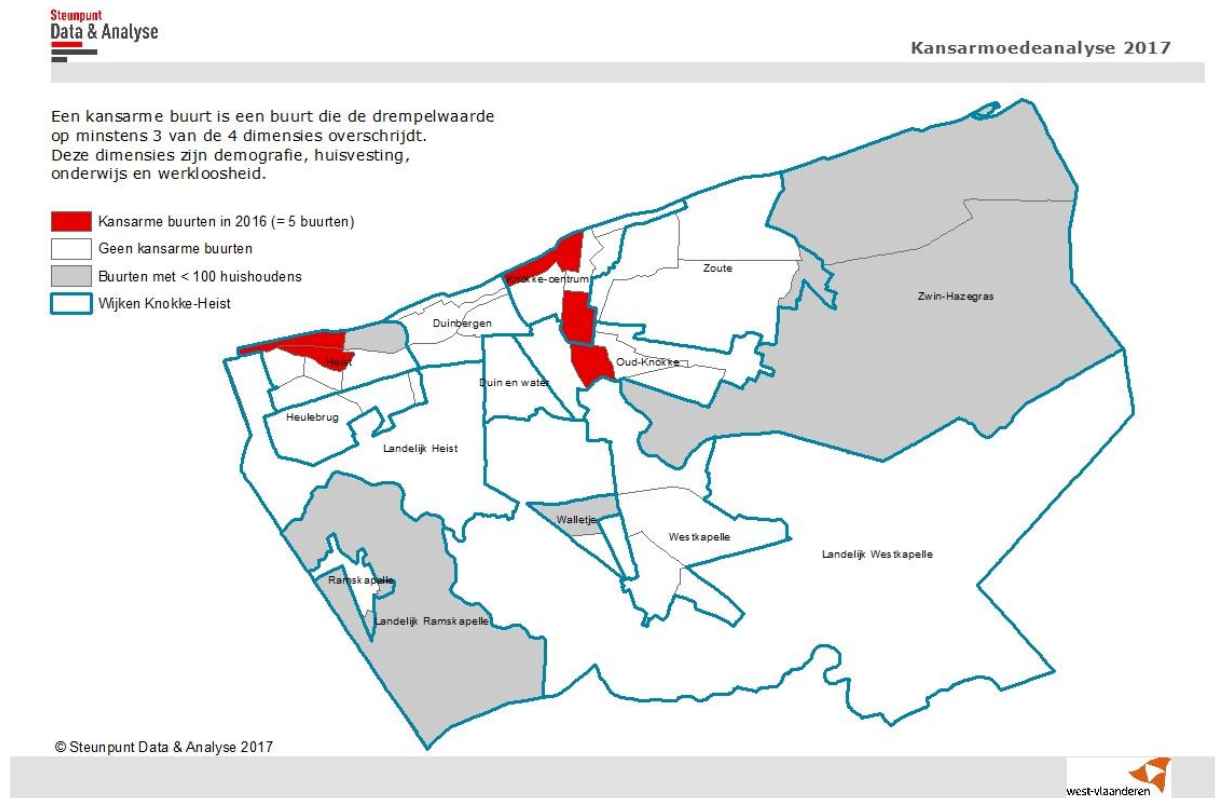
	#	%
Horeca	34	20,4
Periodieke goederen	34	20,4
Diensten	30	18,0
Dagelijkse goederen	27	16,2
Uitzonderlijke goederen	22	13,2
Leegstand	14	8,4
Ontspanning	4	2,4
Cultuur	1	0,6
Transport en brandstoffen	1	0,6
Totaal	167	100,0

² Locatus verzamelt al ruim 15 jaar zelf informatie over alle winkels en consumentgerichte, dienstverlenende bedrijven (retail informatie) en ontsluit deze data via online platforms.

4. Kwetsbaarheid in beeld

In 2017 werd door de provincie West-Vlaanderen voor de derde keer een kansarmoede-atlas opgemaakt. Bedoeling van de atlas was om op basis van een beperkt set van indicatoren de concentraties van kansarmoede in de provincie in kaart te brengen.

We starten dit hoofdstuk met de kaart van Knokke-Heist.



De wijk Knokke-dorp werd op basis van de analyse van de provincie als kansarme buurt bestempeld.

In wat volgt wordt een gezicht aan de kwetsbaarheid gegeven. Ook hier wordt (waar mogelijk) een vergelijking met Vlaanderen gemaakt.

4.1. Kwetsbaar omwille van een beperkt inkomen

4.1.1. Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

De verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Deze tegemoetkoming is daardoor geschikt om een inschatting te maken van de groep met een laag inkomen en de personen die daarvan ten laste vallen. Voor de beroepsbevolking (20-64 jaar) vormt dit statuut een heel goede proxy voor een fragiele socio-economische status, omwille van het feit dat voor deze leeftijdscategorie het netto belastbaar inkomen – dat aan de basis ligt voor de toekenning van het statuut – heel goed overeenkomt met het reëel beschikbaar inkomen.

Voor gepensioneerden (65+) is dit veel minder het geval om volgende redenen:

1. Het laag plafond van het wettelijk pensioen voor de algemene regeling (en de regeling zelfstandigen), waarop de uitkering van het wettelijk pensioen (1^{ste} pijler) steunt. Normaliter is dit het enige inkomen waarop een gepensioneerde belast wordt (en komt hij dus veel gemakkelijker in aanmerking voor een statuut verhoogde tegemoetkoming).
2. Daarnaast worden drie types van vermogen/inkomen bij die bevolkingsgroep niet of ondermaats in rekening gebracht bij de bepaling van het netto belastbaar inkomen:
 - Pensioenvoordelen van de 2^{de} en 3^{de} pijler (groepsverzekeringen, pensioensparen, levensverzekeringen) worden in België voor het merendeel uitbetaald in kapitaal, kapitaal dat slechts eenmalig belast wordt bij de uitkering ervan.
 - Sinds de wet Cooreman-De Clercq van 1982 die het liberatoir karakter van de roerende voorheffing invoerde, vormen de roerende inkomsten een black box voor de fiscus, roerende inkomsten die grotendeels bij de oudere bevolking geconcentreerd is.
 - Tot slot dient vastgesteld worden dat de laatste perequatie van het kadastraal inkomen (theoretische definitie: het geschatte, gemiddelde normale netto-inkomen van een in België gelegen kadastraal perceel) van 1975, waardoor het reëel inkomen van bezitters van onroerend goed (ook relatief geconcentreerder binnen de oudere bevolking) zwaar onderschat wordt.

	Totaal		0-19 jaar		20-64 jaar		65-79 jaar		80+	
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%
Knokke-dorp	420	16,2	34	13,4	107	8,3	157	21,4	115	36,5
Knokke-Heist	4 502	13,5	390	8,6	1 317	7,5	1 508	18,8	1 283	39,1
W-VL	193 333	16,3	28 225	11,8	67 808	10,0	48 548	26,4	48 752	60,0
VLA	997 707	15,4	208 254	14,8	407 249	10,7	194 152	21,9	188 052	49,4

Bron: IMA, 2016

Als we kijken naar de totale bevolking, dan blijkt 16,2% van de inwoners van Knokke-dorp recht te hebben op de voorkeursregeling in de ziekteverzekering. Voor de 0-19-jarigen geldt dit voor 13,4%; voor de 20-64-jarigen voor 8,3%; voor de 65-79-jarigen voor 21,4% en voor de 80-plussers voor 36,5%.

Algemeen kunnen we hier concluderen dat het aandeel rechthebbenden in Knokke-dorp vergelijkbaar is met het West-Vlaamse aandeel (16,3%), maar hoger is dan het gemeentelijk (13,5%) en Vlaams (15,4%) gemiddelde.

Als we kijken naar de leeftijdsgroepen, dan zien we dat er in Knokke-dorp meer kinderen en jongeren jonger dan 20 jaar opgroeien in een huishouden met een beperkt inkomen dan algemeen in de gemeente Knokke-Heist en in West-Vlaanderen. Het Vlaamse cijfer ligt wel nog hoger.

Voor de 20-64-jarigen en de 65-79-jarigen ligt het aandeel met een beperkt inkomen in Knokke-dorp iets hoger dan in Knokke-Heist, maar lager dan in (West-)Vlaanderen.

Bij de 80-plussers scoort Knokke-dorp (veel) lager dan de andere gebieden. Dit kan eventueel verklaard worden door het feit dat in die groep waarschijnlijk veel 'nieuwe' inwoners van Knokke-Heist zitten die hier hun oude dag komen doorbrengen. Om dit te kunnen doen wordt, gezien de vastgoedprijzen aan de kust en bijgevolg ook in Knokke-dorp, een zeker vermogen verwacht.

4.1.2. Vervangingsinkomen 65+ (GIB/IGO)

	%
Knokke-dorp	5,78
Knokke-Heist	5,17
West-Vlaanderen	6,08
Vlaanderen	4,84

Bron: IMA, 2016

5,78% van de bevolking ouder dan 65 jaar in Knokke-dorp geniet een vervangingsinkomen voor ouderen (IGO/GIB). Dit aandeel ligt hoger dan algemeen in Knokke-Heist en Vlaanderen, maar lager dan in de provincie.

4.2. Kwetsbaar op basis van de gezinssamenstelling

(Bron: Rijksregister, 01/01/2017)

4.2.1. Alleenstaanden

	#	%
Knokke-dorp	784	51,4
Knokke-Heist	6 736	40,2
West-Vlaanderen	168 802	32,4
Vlaanderen	861 489	31,2

51,4% van de huishoudens in Knokke-dorp bestaat uit 1 persoon. Daarmee scoort Knokke-dorp hoger dan het aandeel in Knokke-Heist, de provincie en het Vlaamse Gewest.

4.2.2. Eenoudergezinnen (kinderen onder 20 jaar)

	#	%
Knokke-dorp	39	25,2
Knokke-Heist	477	17,7
West-Vlaanderen	18 516	13,8

Berekend ten opzichte van alle gezinnen met kinderen onder 20 jaar is een vierde een eenoudergezin in Knokke-dorp. Dit aandeel scoort daarmee hoger dan het gemeentelijk gemiddelde, wat ook al hoger is in vergelijking met West-Vlaanderen (een Vlaams cijfer op dezelfde manier berekend ter vergelijking is er niet).

4.2.3. Gescheiden 60+

	#	%
Knokke-dorp	214	16,5
Knokke-Heist	1 886	13,2
West-Vlaanderen	36 870	10,6

Uit de analyses van BAS (Belgian Ageing Studies van de VUB) blijkt dat van alle ouderen de gescheiden 60-plus de meest kwetsbare groep is.

Ruim 16% van de 60-plussers in de wijk Knokke-dorp is gescheiden. Dit aandeel is hoger dan het gemiddelde in Knokke-Heist en West-Vlaanderen.

4.3. Kwetsbaar op basis van een slechte gezondheid

Personen die langer dan 1 jaar ziek zijn, hebben recht op een invaliditeitsuitkering. In onderstaande tabel wordt bekeken welk aandeel van de beroepsbevolking dergelijke invaliditeitsuitkering geniet.

	%
Knokke-dorp	5,54
Knokke-Heist	4,35
West-Vlaanderen	5,83
Vlaanderen	5,38

Bron: IMA, 2015

In 2015 ontving 5,54% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar) in Knokke-dorp minstens een dag invaliditeitsuitkering (= meer dan 1 jaar ziek). Daarmee scoort Knokke-dorp iets hoger dan algemeen in Knokke-Heist (4,35%) en Vlaanderen (5,38%), en iets lager dan het West-Vlaamse aandeel (5,83%).

4.4. Kwetsbaar omwille van werkloosheid

In het armoedediscours wordt het hebben van werk als een van de belangrijkste beschermende factoren tegen armoede omschreven. Wie werkloos is, heeft een hoger kansarmoederisico. Binnen de groep werkzoekenden zijn de langdurig werkzoekenden en laaggeschoolde werkzoekenden de meest kwetsbare groep.

	# werkzoekenden	Bevolking op beroepsactieve leeftijd	% werkzoekenden
Knokke-dorp	79	1 306	6,0
Knokke-Heist	811	18 056	4,5
West-Vlaanderen	29 895	706 400	4,2

Bron: VDAB, toestand 01/01/2017

In de wijk Knokke-dorp is 6% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd werkzoekend. Dit percentage is hoger dan het gemeentelijk en provinciaal cijfer.

Vervolgens kijken we naar het opleidingsniveau van de werkzoekenden en naar de werkloosheidsduur.

	Laaggeschoold	Middengeschoold	Hooggeschoold
Knokke-dorp	39,2	48,1	12,7
Knokke-Heist	40,3	40,2	19,5
West-Vlaanderen	50,2	33,6	16,2

Bron: VDAB, toestand 01/01/2017

Bijna de helft van de werkzoekenden in Knokke-dorp is middengeschoold (48,1%). Ongeveer 39% is laaggeschoold en iets meer dan een tiende (12,7%) is hooggeschoold. In vergelijking met Knokke-Heist en de provincie zijn de werkzoekenden in Knokke-dorp vaker middengeschoold en minder vaak laag- en hooggeschoold.

	< 1 jaar	1-2 jaar	2-5 jaar	>= 5 jaar
Knokke-dorp	50,6	19,0	15,2	15,2
Knokke-Heist	57,2	17,5	17,0	8,3
West-Vlaanderen	55,4	16,4	17,4	10,7

Bron: VDAB, toestand 01/01/2017

Iets meer dan de helft (50,6%) van de werkzoekenden in Knokke-dorp is minder dan 1 jaar werkzoekend. Dit aandeel is lager dan in Knokke-Heist en West-Vlaanderen. Dit betekent dus dat Knokke-dorp niet alleen meer werkzoekenden telt, maar bovendien zijn zij ook langer werkzoekend. Het aandeel werkzoekenden dat langer dan 5 jaar werkloos is ligt zelfs heel wat hoger in Knokke-dorp (15,2% tegenover 8,3% in Knokke-Heist en 10,7% in West-Vlaanderen).

In onderstaande tabel bekijken we nog de combinatie van beide kenmerken: laaggeschoold en langdurig (> 1 jaar)werkzoekend.

	aantal	aandeel
Knokke-dorp	16	20,3
Knokke-Heist	156	19,2
West-Vlaanderen	7 682	25,7

Bron: VDAB, toestand 01/01/2017

20,3% van de werkzoekenden in Knokke-dorp is laaggeschoold en langdurig werkzoekend. Hiermee scoort Knokke-dorp iets hoger dan het gemeentelijk gemiddelde, maar lager dan het provinciaal gemiddelde.

4.5. Een nieuwe generatie met zorgen

4.5.1. Geboorten in kansarme gezinnen

	Aandeel (gemiddelde 2013-2015)
Knokke-dorp	9,7
Knokke-Heist	12,6
West-Vlaanderen	10,1
Vlaanderen	12,4

Bron: Kind en gezin, geboorten in 2013,2014 en 2015, verwerking provincie West-Vlaanderen

Bijna een tiende van de kinderen geboren in Knokke-dorp is geboren in een kansarm gezin. Dit aandeel is lager dan in Knokke-Heist, West-Vlaanderen en Vlaanderen.

4.5.2. Schooltoelage

	aantal	aandeel
Knokke-dorp	40	19,8
Knokke-Heist	656	18,6
West-Vlaanderen	41 367	22,2
Vlaanderen	259 607	24,3

Bron: Departement onderwijs, gewoon onderwijs schooljaar 2015-2016, verwerking provincie West-Vlaanderen

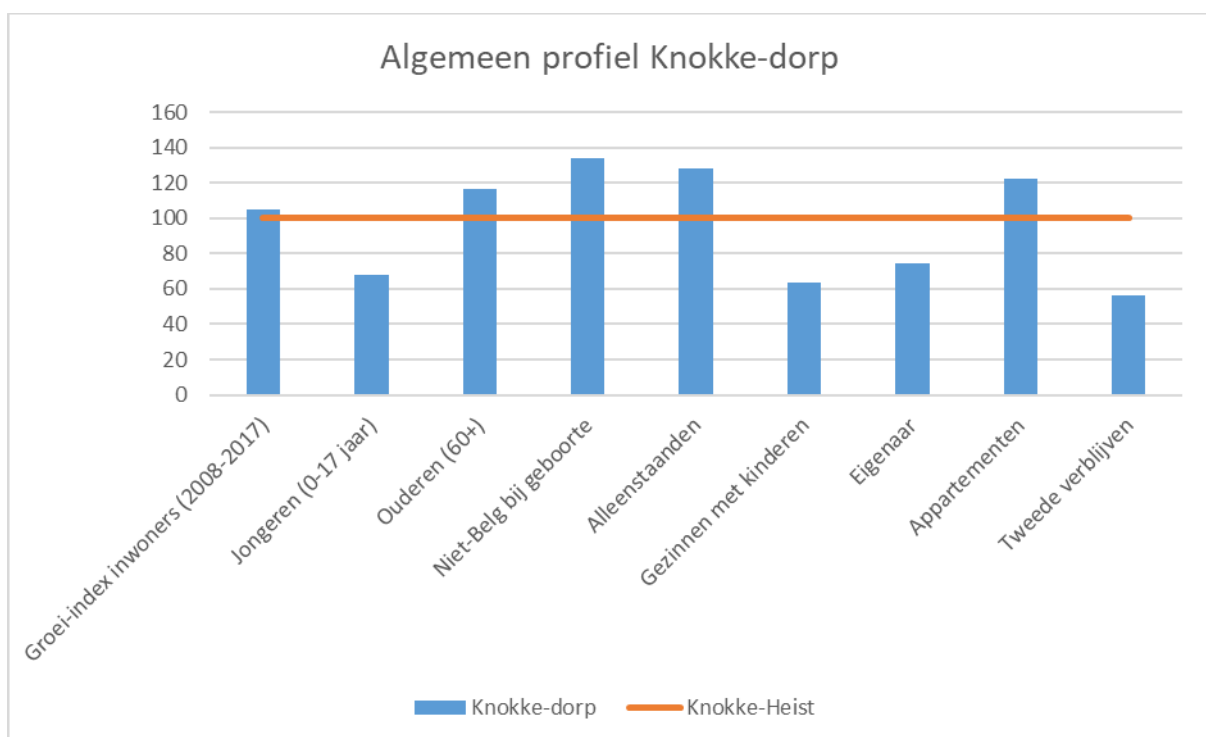
Van alle kinderen en jongeren die naar het gewoon onderwijs gaan (basis en secundair samen) en die in de wijk Knokke-dorp wonen, krijgt 19,8% een schooltoelage. Dit aandeel ligt iets hoger dan het gemeentelijk gemiddelde (18,6%), maar lager dan het West-Vlaams (22,2%) en Vlaams (24,3%) cijfer.

5. Samenvattend

Bij wijze van samenvatting worden hieronder nog twee figuren gepresenteerd, die samen in 1 oogopslag het profiel van de wijk Knokke-dorp weergeeft.

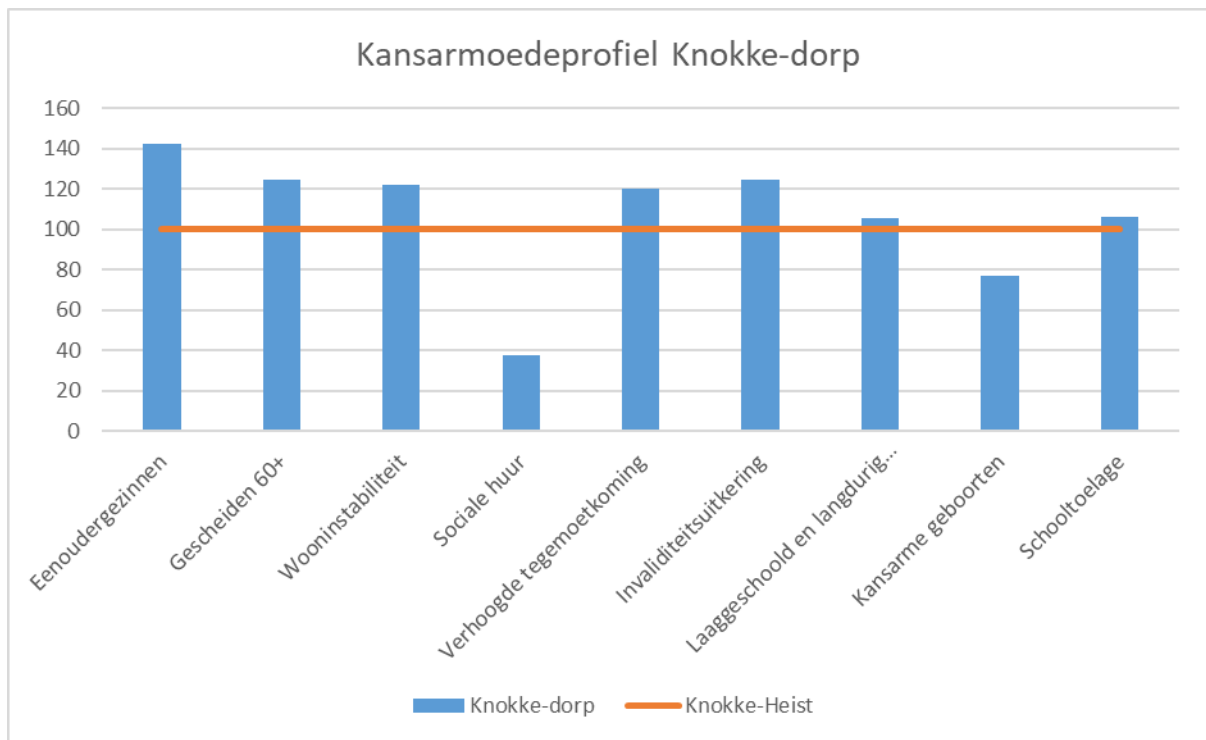
Een eerste grafiek toont het profiel van de wijk op basis van een aantal algemene kenmerken; een tweede grafiek toont het kwetsbaarheidsprofiel van de wijk.

Elk balkje staat voor een kenmerk. De horizontale lijn geeft voor elk van de kenmerken de waarde voor Knokke-Heist, gelijkgesteld aan 100. Een balkje boven de lijn van Knokke-Heist betekent dat dat kenmerk meer aanwezig is in Knokke-dorp; een balkje onder de lijn van Knokke-Heist betekent dat het kenmerk minder aanwezig is in Knokke-dorp. Op de as aan de linkerkant kun je de grootte van de afwijking aflezen (indexwaarden).



In vergelijking met Knokke-Heist is Knokke-dorp gekenmerkt door

- een grotere groei van het aantal inwoners
- minder dan gemiddeld kinderen en jongeren (0-17 jaar)
- meer dan gemiddeld ouderen (60+)
- meer dan gemiddeld mensen met een vreemde nationaliteit bij geboorte
- meer alleenstaanden
- minder gezinnen met kinderen
- minder eigenaars
- meer appartementen
- minder tweede verblijven



Op vlak van kansarmoede geldt voor Knokke-dorp in vergelijking met het gemiddelde voor Knokke-Heist:

- meer eenoudergezinnen
- meer gescheiden 60+
- een grotere wooninstabiliteit (verhuismobiliteit)
- minder sociale huurwoningen
- meer rechthebbenden op verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering
- meer mensen met een invaliditeitsuitkering
- iets meer laaggeschoold en langdurig werkzoekenden
- minder kansarme geboorten
- meer scholieren (basis en secundair) met een schooltoelage